

Lapset laadukkaalla polulla Turun varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksen
johtajuusfoorumi 22.11.2023

Maarit Lamminniemi

Kuva: Maija Linnala

Turun kaupunki organisaationa

Turun kaupungin hallinnollinen organisaatio

KANSLIAPÄÄLLIKKÖ

Konsernihallinto

Johdon tuki • Yhteiset palvelut • Integraatioiminto

PALVELUKOKONAISUUDET

LAPSET JA NUORET

Palvelukokonaisuus varmistaa, että kaikki lapsiin ja nuoriin vaikuttavat toimet ja palvelut johdetaan yhteisvaikuttavasti.

Nuorisopalvelut

KAUPUNKI- YMPÄRISTÖ

Kaupunkisuunnittelu
ja maaomaisuus

Kaupunki-
rakentaminen

Luvat ja valvonta

Liikkumispalvelut

Paikkatieto ja
kaupunkimittaus

KASVATUS JA OPETUS

Varhaiskasvatus

Perusopetus

Lukiokoulutus ja
yleissivistävä
aikuiskoulutus

Ammatillinen koulutus

Ruotsinkielinen
kasvatus ja opetus

Yhteiset palvelut

KULTTUURI

Kirjastopalvelut

Museopalvelut

Turun Filharmoninen
orkesteri

LIIKUNTA

Liikuntapalvelut

Liikuntapaikkayksikkö

Liikunnallisen
elämäntavan
yksikkö

ELINVOIMA

Yrittyspalvelut

Kärkihankkeet

Strateginen
maankäyttö,
liikkuminen ja
asuntopoliittikka

Vihreä siirtymä

Työllisyyspalvelut

Tapahtumapalvelut

Konsernin yhtiöt ja yhteisöt

Turun varhaiskasvatus lukuina

Kunnallinen varhaiskasvatus

- 5600 lasta

Yksityinen varhaiskasvatus

- 2600 lasta

Lasten hoidon tuet

- kotihoidon tuki 1300 lasta, yksityisen hoidon tuki 130 lasta

Avoimessa varhaiskasvatuksessa

- kunnalliset leikkipuistot ja kerhot 200 lasta

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa

- henkilöstöä 1 650

Kielitausta

- 70 % suomenkielisiä, 7 % ruotsinkielisiä, 23 % muun kuin suomen- tai ruotsinkielisiä

Turun kaupungin arvot

- Kaupunki ja sen palvelut ovat olemassa kaupunkilaisia varten. Lupaamme, että vuonna 2030 turkulaiset ovat kaikkein tyytyväisimpiä suurten kaupunkien asukkaita. Jotta tavoite voi toteutua, sitoudumme arvoihin, jotka ohjaavat toimintaamme joka päivä. Arvot näyttävät meille, mikä on oikein ja mikä väärin, mikä tavoiteltavaa ja mikä on tärkeää.
 - **Asukas- ja asiakaslähtöisyys**
 - **Vastuullisuus ja yhdenvertaisuus**
 - **Uudistuminen ja yhteistyö**

Asukas- ja asiakaslähtöisyys varhaiskasvatuksessa

Asetetaan lapsen etu ensisijaiseksi ja varmistetaan, että kaikki päätökset tukevat lasten hyvinvointia.

Lasten yksilölliset tarpeet huomioidaan varhaiskasvatuksen suunnittelussa. Mahdollistetaan lasten mielipiteiden ilmaisu ja osallistuminen toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.

Luodaan avoin ja vuorovaikutteinen suhde huoltajien kanssa. Huoltajien näkemyksiä ja toiveita kuunnellaan ja otetaan huomioon varhaiskasvatuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Luottamusta lisätään ja epävarmuutta vähennetään sillä, että huoltajat ovat tietoisia siitä, mitä heidän lastensa kanssa tehdään.

Helppokäyttöiset järjestelmät ja saavutettava tieto tarjoaa huoltajille selkeää ja helppokäyttöistä tietoa varhaiskasvatuksen toiminnasta. Tämä sisältää palveluohjauksen, selkeät nettisivut, ohjeiden saavutettavuuden ja tarvittaessa kieliversiot.

Ohjataan perheitä ja lapsi tarvittaessa avun piiriin.

Varhaiskasvatuksen laatua seurataan ja arvioidaan säännöllisesti asiakaskyselyjen ja lapsiarvioinnin avulla. Henkilöstön koulutuksella ja jatkuvalla varhaiskasvatuksen kehittämisellä varmistetaan laadukkaan varhaiskasvatuksen toteutuminen. Tuetaan henkilökunnan omaa ammatillista kehitystä ja aktiivisuutta.

Vastuullisuus ja yhdenvertaisuus varhaiskasvatuksessa

Varmistetaan, että varhaiskasvatuspalvelut ovat tasapuolisesti saatavilla eri alueilla, jotta yhdenvertaisuus toteutuu kaikilla alueilla.

Toimitaan kieli- ja kulttuurisensitiivisesti, ja varmistetaan, että kaikki lapset ja perheet kokevat olevansa tervetulleita ja arvokkaita asiakkaita varhaiskasvatuksessa.

Taataan kestävä oppimisympäristö lapselle. Päiväkodin tilat suunnitellaan huolellisesti lapsen näkökulmasta, jotta ne ovat fyysisesti, psykologisesti, pedagogisesti ja sosiaalisesti turvallisia ja kannustavia. Huomioidaan tilojen esteettömyys kaikille lapsille ja poistetaan aktiivisesti myös muita oppimisen esteitä.

Laaditaan tasa-arvosuunnitelma yhdessä huoltajien kanssa ja toteutetaan siihen sisältyvät toimenpiteet päiväkodissa. Tasa-arvosuunnitelma sisältää esimerkiksi sukupuolisensitiivistä pedagogiikkaa. Panostetaan yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon suunnitelmien jalkauttamiseen arkeen.

Integroidaan kestävän kehityksen periaatteet varhaiskasvatuksen toimintaan ja huomioidaan ekologisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävän elämäntavan välttämättömyys. Arjen valinnoilla ja toimilla opetetaan vastuullista suhtautumista luontoon ja ympäristöön.

Toteutetaan pienryhmätoimintaa ja huolehditaan, että jokainen lapsi kohdataan yksilönä, mutta samalla jokainen lapsi tuntee olevansa tärkeä osa ryhmää ja osaa toimia ryhmässä toisten huomioiden.

Uudistuminen ja yhteistyö varhaiskasvatuksessa

Edistetään yhteisöllisyyttä varhaiskasvatuksessa järjestämällä erilaisia tapahtumia ja aktiviteetteja, joissa lapset, huoltajat ja henkilökunta voivat osallistua yhdessä. Tehdään yhteistyötä sidosryhmien, kuten perhekeskustoimijoiden, kirjaston, koulujen ja järjestöjen kanssa.

Kuunnellaan käyttäjien näkemyksiä ja tarpeita suunniteltaessa uusia päiväkotihankkeita.

Toteutetaan avointa ja läpinäkyvää päätöksentekoa ja yhteistyötä eri kumppaneiden, kuten ruokapalvelujen kanssa, kestäväen kehityksen edistämiseksi. Hyödynnetään lasten ja aikuisten vahvuuksia uudistuksissa ja päätöksenteossa.

Vahvistetaan päiväkodin perustoimintaa, jotta uudistukset ovat mahdollisia ja tuloksellisia. Määritellään selkeä, yhteinen tavoite, johon henkilöstö voi sitoutua, ja joka ohjaa toimintaa.

Varmistetaan, että henkilökunta ymmärtää miksi muutokset ovat tarpeellisia. Kannustetaan henkilökuntaa osallistumaan aktiivisesti pedagogiseen keskusteluun ja jakamaan ideoitaan ja näkemyksiään. Kannustetaan henkilöstöä jakamaan osaamistaan ja oppimaan toisiltaan. Keskeistä on keskittyä ongelmien ratkaisemiseen ja pyrkiä löytämään luovia tapoja parantaa toimintaa.

Hyödynnetään digitalisaatiota ja uusia teknologioita pedagogiikan tukena ja yhteistyön edistämiseksi.

Varhaiskasvatuksen toimintalupaus

- ❖ Lupaamme kohdata lapset yksilöllisesti ja korostamme jokaisen lapsen vahvuuksia. Jokaisella varhaiskasvatuksen piirissä olevalla lapsella on oikeus sensitiiviseen kasvatushenkilöstöön, joka arvostaa lasta ja auttaa häntä oppimaan lapsen omista lähtökohdista käsin.
- ❖ Lapsi on aktiivinen oppija osana ryhmää monimuotoisessa oppimisympäristössä. Lapset otetaan mukaan varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.
- ❖ Osaavan ja sitoutuneen henkilöstön varhaiskasvatusosaamisen kehittäminen perustuu tietoon. Kehitämme ammatillista osaamista ja parhaiden käytäntöjen hyödyntämistä.

Varhais- kasvatuksen laadun osatekijät Turussa

SELKEÄT TAVOITTEET

Lait ja asetukset

Pormestariohjelma ja kaupungin strategia

Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelma

Opetussuunnitelmat

Yksikön vuosisuunnitelma

Ryhmäsuunnitelma

Lapsen vasu tai esiopetussuunnitelma

KEHITTÄMISTÄ TUKEVA TIETO

Kehittävä palaute-aineisto

Asiakaskysely

Kunta10 ja kaupungin välikysely

Tuen rakenteiden arviointi

**Esiopetuksen vuosisuunnitelmien
arviointi**

**Pedagogiset asiakirjat, lasten vasujen
auditointi**

Valssi-arvioinnit

TOIMIVA JOHTAMIS- JÄRJESTELMÄ

Johtamisen tuki

- Varhaiskasvatuksen johtoryhmä
- Varhaiskasvatusalueet
- Selkeät toimintamallit ja ohjeet
- Johtajan käsikirja

Johtajuuden resurssoinnin vahvistaminen

- Johtaja + varajohtaja järjestelmän kehittäminen
- Pedagogisen johtajuuden varmistaminen

Tiimin johtajuuden tukeminen

- Opettajien sparraukset
- Tiiminjohtamistaitojen vahvistaminen
- Opettajan käsikirja

Tiedolla johtaminen toiminnan eri tasoilla

- Arviointitiedon käsittely kaikilla johtamisen tasoilla
- Varhaiskasvatuksen ja päätöksenteon yhteistyö

OSALLISTAVA TOIMINTA- KULTTUURI

Otetaan kaikki mukaan

Rakenteet mahdollistavat yhteisen keskustelun

- Aluetiimit, vek-tiimi, esiopetusverkosto, liikuntakoordinaattoriverkosto, esi- ja alkuopetuksen verkosto, perhekeskusverkosto

Yhteiskehittäminen

- Lasten ja nuorten palvelukokonaisuus
- Osaamisen kärkihanke

Osallistava päätöksenteko

- Palveluverkkoselvitys: Kerro kantasi, vaikutusten arviointi, iltatilaisuudet

JATKUVA KEHITTÄMINEN JA MUUTOS

Henkilöstön osaamisen varmistaminen

- Koulutukset
- Perehdytys
- Osaamiskartoitukset
- Koulutustoiveet ja tarpeiden kartoitus

Uudet haasteet

- Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu,
- Varhaiskasvatuksen tuen uudistus
- Alueelliset erityistarpeet
- Henkilöstöpula
- Osaamisen vaje

Hankkeet osana perustoimintaa

- Kasvun ja oppimisen tuen hankkeet
- Johtamisen hanke
- Turvakolttu-hanke
- Pikkuväen taidepolku
- Uudet lukutaidot-hanke

TURVAKOLTTU

Turun varhaiskasvatuksen kolmitasoinen tuki -projekti

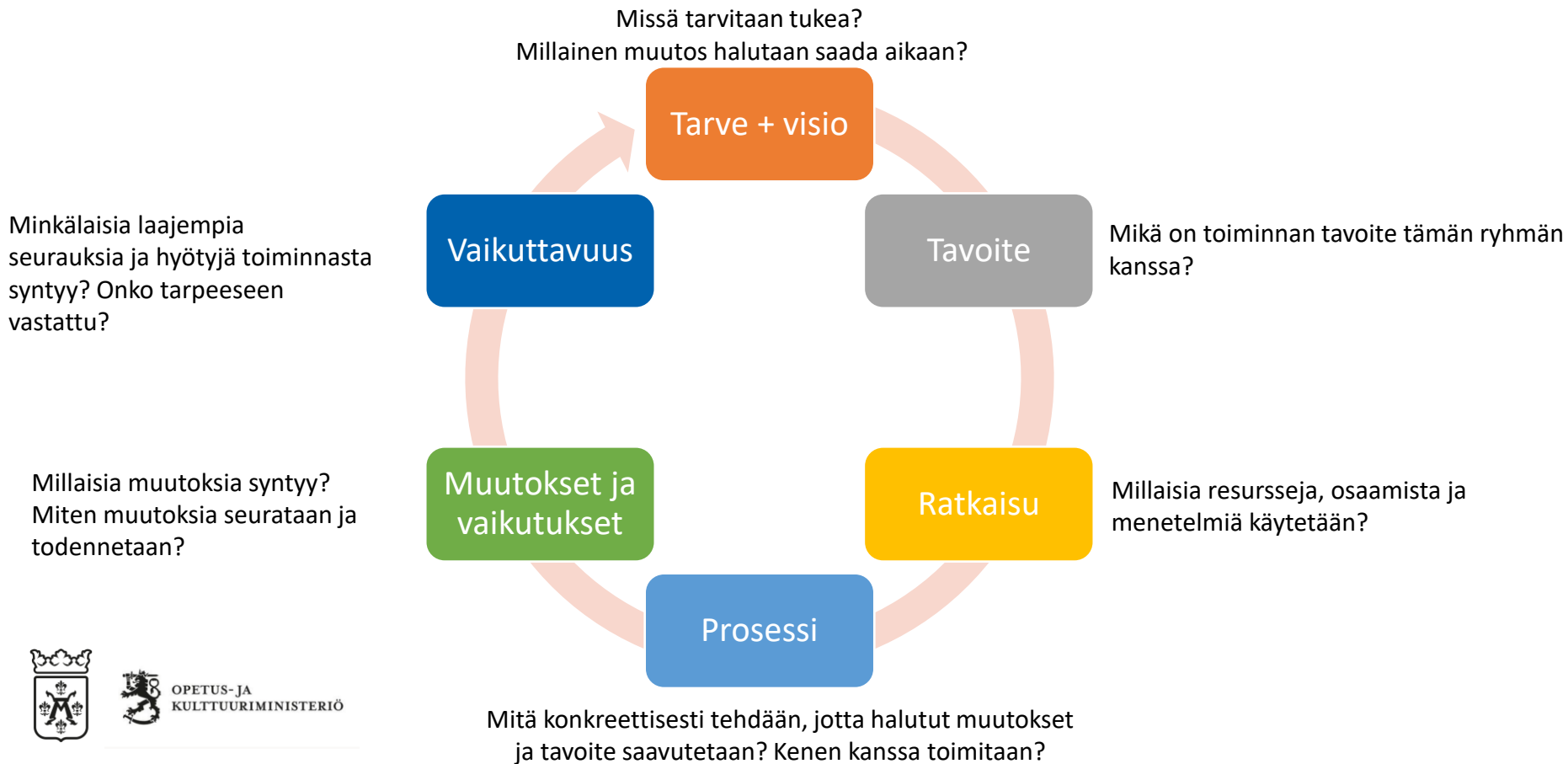
TURKU

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

- Jalkautuvaa työtä päiväkodeissa tekee tällä hetkellä
 - 5 alueellista työparia
 - 1 talokohtainen opettaja
 - 8 osa-aikaista talokohtaista opettajaa
- Työ painottuu ennaltaehkäisevään tukeen, peruspedagogiikkaan ja varhaiskasvatuksen perustehtävän toteutukseen
- Keskeistä on huomioida, mitä ryhmissä voidaan tehdä nykyisellä henkilöstömäärällä ja ryhmärakenteella
- Tuen mentoroinnissa hyödynnetään positiivista pedagogiikkaa. Jokainen lapsi ja työntekijä kohdataan positiivisella asenteella, niin että jokainen tuntee olonsa hyväksytyksi ja arvostetuksi omana itsenään.
- Varhaiskasvatuksen henkilöstön ymmärrys kolmitasoiseen tukeen ja sen lisääminen on kaiken tuen antamisen pohja ja perusta, jotta jalkauttaminen on mahdollista ja juurruttaminen toimii hankkeen jälkeen

Työskentelyn rakenne

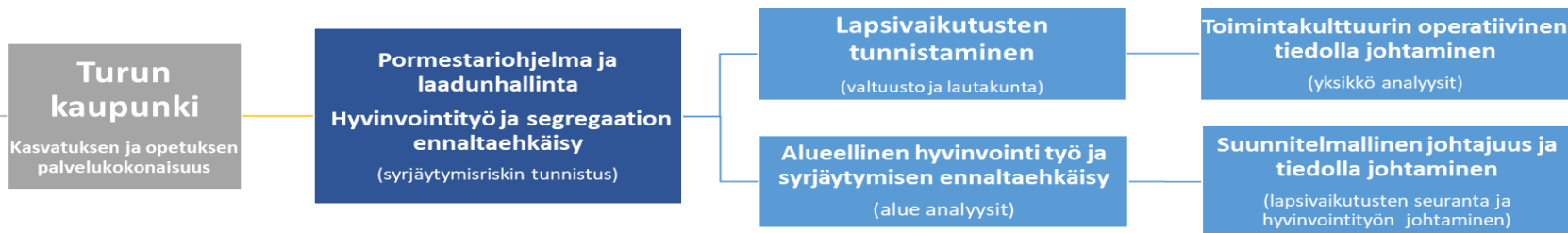

Miten lapsi näkyy
laadunarvioinnissa?

Kuva: Maija Linnala

LAPSET LAADUKKAALLA POLULLA TURUSSA

- Turun varhaiskasvatuksessa on toteutettu systemaattista observointia vuodesta 2018 lähtien ja se antaa ainutlaatuista tietoa siitä, **mitä varhaiskasvatuksessa todella tapahtuu**, sekä nostaa **lapset toiminnan arvioinnin keskiöön**.
- Observoinnin pohjalta saadusta Kehittävästä Palautteesta tunnistetaan varhaiskasvatustoiminnan vahvuudet ja kehittämiskohteet. Tämä **tieto auttaa varmistamaan laadukkaan varhaiskasvatuksen toteutumisen**.
 - **Tunnistetaan syrjäytymisriskissä olevat lapset ja tarjotaan varhaista tukea. Varhainen puuttuminen on osoittautunut kustannustehokkaaksi**
- **Lapsivaikutusten arviointitieto tukee kaupungin johtoa, pormestariohjelman toteutusta sekä toimintakulttuurin seuranta ja tuottaa tietoa lautakunnan päätöksenteon tueksi.** Myös muut toimialat voivat hyödyntää varhaiskasvatuksesta saatua tietoa.

Päiväkotikonsepti

Lait, asetukset

Oppimisympäristö
tutkimus/
kehityshankkeet

Palveluverkko

Pedagoginen
suunnitelma

Tarveselvitys

Varhais-
kasvatus-
suunnitelma

Kaupunki- ja
tilastrategiat

Päiväkoti-
konsepti

Hanke
suunnitelma

Toteutus
suunnittelu ja
rakentaminen

Päiväkodin (kiinteistö) ja lapsen / lapsiryhmän arki

- Toimivat ja turvalliset päiväkotitilat
- Hyvinvoivat lapset ja henkilöstö
- Kasvun ja oppimisen varmistaminen
- Kustannus- ja tilatehokkuus
- Monikäyttöinen alueen- yhteisöllisyyden vahvistaminen

Kirjoita tähän oma nimesi

Missä olet taitava?

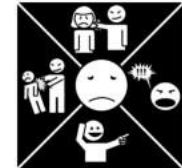
Mitä haluaisit oppia eskarissa?

Missä asioissa toivot apua aikuiselta?

Onko meidän ryhmässä kiusaamista? Minkälaista?

 Onko meidän ryhmässä joku, jolla ei ole vielä kavereita?
 Mitä voisimme tehdä, että hänelläkin olisi kaveri?

Lapsi arvioimassa

- Esiopetusikäisten itsearviointimateriaali
 - Tänä vuonna kiusaamisen ehkäisy, kaveritaidot ja hyvinvoinnin teemat
 - Kaupunkitasoisesti kerätään tietoa lasten ajatuksista kiusaamiseen ja kaveritaitoihin liittyen. Tätä tietoa käytetään osana uuden kiusaamisen ehkäisy suunnitelman laatimisessa.
- Lapsen kuulemiseen kehitelty myös kuvatuksimateriaali, jota voidaan hyödyntää ennen vasukeskustelua sekä lapsen kuulemisessa tuen järjestämisen yhteydessä

Esiopetuksen suunnitelmat Turussa 2023-2024

Turun esiopetuksen opetussuunnitelma 2023

Turun kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun opetussuunnitelma 2023 (Lukuvuonna 2023-2024)

Esiopetuksen vuosisuunnitelma (yksikkötaso)

Kasvatus- ja opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto hyväksyy

Varhaiskasvatuksen palvelualuejohtaja hyväksyy
Laaditaan 15.9. mennessä
Arviointi 15.1. ja 15.6. mennessä (webropol-linkki)
Yksityiset tallentavat Extranettiin ja kunnalliset Dotkuun

Ryhmäkohtainen esiopetussuunnitelma

Laaditaan ryhmissä opetussuunnitelman, yksikön vuosisuunnitelman ja lasten esiopetuksen suunnitelmien/HOJKSien pohjalta
Päivitetään ja arvioidaan yksikössä toimintakauden aikana yhdessä lasten kanssa 15.1. ja 15.6. mennessä.

Jokaiselle lapselle laaditaan Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma (LEOPS) 30.10. mennessä
Erityistä tukea saavalle lapselle laaditaan Henkilökohtainen opetuksenjärjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) 30.10. mennessä

Lapsen itsearviointi

Yhteisöllinen opiskeluhoito

Huoltajien osallisuus

Nivelvaiheyhteistyö lähikoulun kanssa

Hyvinvointi

Kaveri- ja tunnetaidot

Kiusaamisen ehkäisy

Jatkumolta rakentamassa

Kuva: Maija Linnala

Nivelvaiheet ja siirtymät lapsen oppimisen polulla

Koti

- Palveluohjaus
- Alkukeskustelu
- Tuen suunnittelu
- Neuvolayhteistyö

Varhaiskasvatus

- Tutustumisjakso
- Ryhmään kiinnittäminen
- Lapsen vasu
- Tuen jatkumo
- Neuvolayhteistyö

Esiopetus

- Tutustumispäivä
- Ryhmään kiinnittäminen
- Lapsen vasu
- Tiedonsiirtokeskustelut
- Esiopetuksen opiskeluhoito

Perusopetus

- Toiminnallinen yhteistyö esi- ja alkuopetuksessa
- Leops/HOJKS
- Yhteinen kieli ja ymmärrys henkilöstön kesken
- Tiedonsiirtokeskustelu
- Tutustumispäivä
- Aamu- ja iltapäivätoiminta mukana

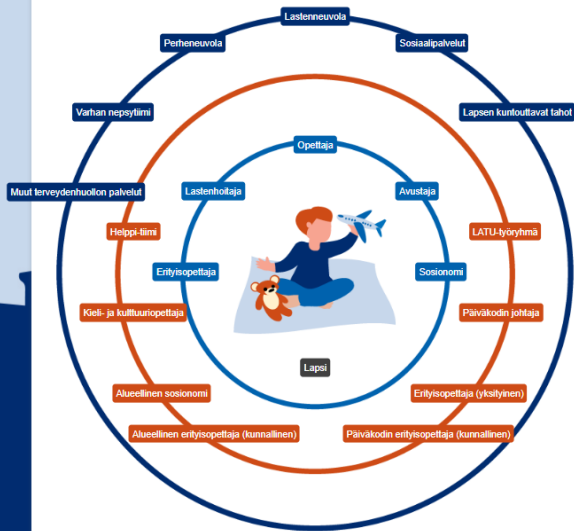

Yhtenäistetään toimintatapoja

Turun oppimisen tuen palvelusivusto

Etsi

Etusivu Varhaiskasvatus Esiopetus Alakoulu Yläkoulu +

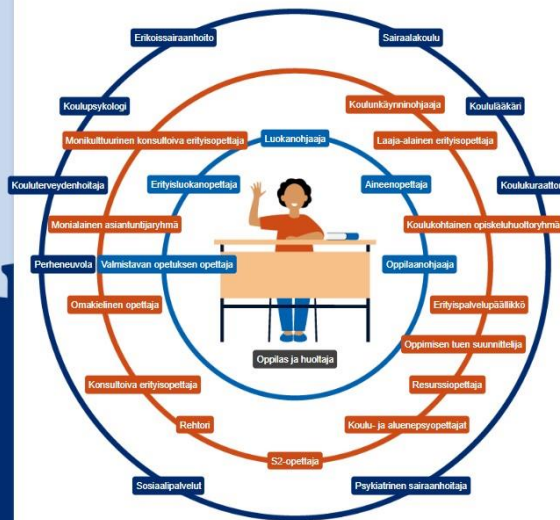
Lapsen tuki varhaiskasvatuksessa

1. Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet
2. Tuen tasot
3. Tuen muodot: pedagoginen, hoidollinen, rakenteellinen
4. Pedagogisten asiakirjojen vuosikello
5. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma
6. Pedagogisen kirjoittamisen suositukset
7. Monikielisen lapsen tukeminen
8. Yhteistyö tuen aikana
9. Nivelvaiheet ja siirtymät
10. Pedagoginen työkalupakki
11. Kiusamisen ehkäisy varhaiskasvatuksessa
12. Yksityistä varhaiskasvatusta koskevat erilliset ohjeistukset
13. Lapsen tuki perhepäivähoitossa
14. Lapsen tuki avoimessa varhaiskasvatuksessa
15. Apua ja tukea tuen antajille

Turun oppimisen tuen palvelusivusto

Etsi

Etusivu Varhaiskasvatus Esiopetus Alakoulu Yläkoulu +

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki yläkoulussa

1. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestäminen
2. Tuen tasot
3. Tuen tarpeen tunnistaminen
4. Tuen keinot
5. Tuen kirjaaminen
6. Pedagogisen tuen asiakirjat
7. Pedagogisen tuen vuosikello
8. Monikielisen oppilaan tukeminen
9. Yhteistyö tuen aikana
10. Nivelvaiheet ja siirtymät
11. Turvallinen koulupaiva
12. Turun poissaolomalli
13. Apua ja tukea tuen antajille

Elämyspolku

Elämyspolun sivusto

[1.-2. lk](#) [3.-6. lk](#) [7.-9. lk](#) [Valinnaiset kohteet](#) [Uusimmat vinkit](#) [Tilauslomake ja maksut](#) [Upplivestegen](#)

Mikä on Elämyspolku?

Pikkuväen taidepolku

[Etusivu](#) [Kirjastopolku](#) [Lastenkulttuurikeskus Seikkailupuisto](#) [Museopolku](#) [Musiikkipolku](#) [Teatteripolku](#) [Varausohjeet ja laskutus](#)
[Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen ammattilaisille](#) [Vinkkejä vierailuille](#) [Xtrapolku](#) [Småfolkets konststig](#)

"Esiopetus suunnitellaan ja toteutetaan siten, että lapsilla on mahdollisuus innostua, kokeilla ja oppia uutta. Leikkessään ja toimissaan erilaisissa oppimisympäristöissä lapset laajentavat osaamistaan eri tiedon- ja taidonaloilla."

Turun digipolut

Turun kaupunki, kasvatus ja opetus

Etusivu

Varhaiskasvatus

Esiopetus

Alakoulu 1-3

Alakoulu 4-6

Yläkoulu

🇫🇮 Suomi ▾

Oppijalla on oikeus digitaaliseen osaamiseen

Kuva: Maija Linnala

**”Lapsella on oikeus hyvinvointiin”
Lapsen oikeuksien viikon teema 2023**

Kiitos!